

JELEN IDŐ	FOLYAMATOS MÚLT	BEÁLLÓ MÚLT
διαβάζω →	διάβαζα	διάβασα
διαβάζεις →	διάβαζες	διάβασες
διαβάζει →	διάβαζε	διάβασε
διαβάζουμε →	διαβάζαμε	διαβάσαμε
διαβάζετε →	διαβάζατε	διαβάσατε
διαβάζουν(ε) →	διάβαζαν/ διαβάζανε	διάβασαν/ διαβάσανε

A táblázatból látható, hogy a jelen idejű alakhoz képest múlt időben **a hangsúly egy szótaggal a szó eleje felé ugrik**. Kivétel ez alól a többes szám 1. és 2. – valamint *-ane* végződés esetén 3. – személy: *διάβασα* → *διαβάζαμε*, *διαβάσατε*.

■ 2. CSELEKVŐ IGENEMŰ, KÉT SZÓTAGÚ, ÖSSZEVONATLAN SZEMÉLYRAGÚ IGÉK

Az ebbe a csoportba tartozó igék múlt idejének képzésekor a szó eleje felé tolódo hangszlyt egy ún. **ε-előrag** veszi fel.

JELEN IDŐ	FOLYAMATOS MÚLT	BEÁLLÓ MÚLT
γράφω →	έγραφα	έγραψα
γράφεις →	έγραφες	έγραψες
γράφει →	έγραφε	έγραψε
γράφουμε →	γράφαμε	γράψαμε
γράφετε →	γράφατε	γράψατε
γράφουν(ε) →	έγραφαν/ γράφανε	έγραψαν/ γράψανε

Akárcsak a hosszabb igéknél (1. csoport), a **hangsúly** a mássalhangzóval kezdődő két szótagúaknál is a szó eleje felé vándorol. Ahol nincs a hangsúly felvételére alkalmas szótag, ott ezt egy szókezdő *ε-* bővítmény, ún. előrag teszi meg: *έγραφα* → *γράφαμε*, *γράψατε*.

■ 3. CSELEKVŐ IGENEMŰ, EGY SZÓTAGÚ, BEÁLLÓ IGESZEMLELTETŰ, -EI SOROS IGÉK

Egy szótagú igékkel beálló igeszemleltetben találkozhatunk. Közülük ebbe a csoportba 3 ige tartozik. Ezek múlt idejű alakjánál a **minden számban és személyben hangsúlyos előrag** nem *ε-*, hanem *ει-*, illetve *η-*.

βλέπω – (*δω*) → *είδα*, *είδες*, *είδε*, *είδαμε*, *είδατε*, *είδαν(ε)*
λέω – (*πω*) → *είπα*, *είπες*, *είπε*, *είπαμε*, *είπατε*, *είπαν(ε)*
πίνω – (*πω*) → *ήπια*, *ήπιες*, *ήπιε*, *ήπιαμε*, *ήπιατε*, *ήπιαν(ε)*

A MÚLT IDŐ

Múlt időben a **folymatos-beálló igeszemleltet kérdése** ugyanúgy felmerül, mint kötőmódban, tehát választanunk kell, hogy a cselekvést alapvetően állapotként vagy eseményként szeretnénk bemutatni:

Πήγινες (folymatos) *κάθε μέρα στο σχολείο*; → *Mindennap jártál iskolába?*
Πήγες (beálló) *χθες στο σχολείο*; → *Mentél tegnap iskolába?*

Ο Νίκος *όλη την ώρα γελούσε* (folymatos). → *Nikosz egész végig nevetett.*
Πατί γέλασες (beálló); *Δεν έκανα τίποτα σαστέο*. → *Μιάρτ nevetted? Nem csináltam semmi vicceset.*

Όταν γεννήθηκε η κόρη μου, **σπούδαζα** (folymatos) *ακόμα*. → *Amikor megszületett a lányom, még tanultam.*

Σπούδασα (beálló) *δύο χρόνια στην Αθήνα*. → *Κét évet tanultam Athénban.*

A **személyragok** a cselekvő igenemű igék folymatos és beálló múltjában, valamint a szenvedő igenemű igék beálló múltjában azonosak:

SZEMÉLYRAGOK	CSELEKVŐ IGÉK FOLYAMATOS MÚLTJA	CSELEKVŐ IGÉK BEÁLLÓ MÚLTJA	SZENVEDŐ IGÉK BEÁLLÓ MÚLTJA
-α	χτένισα	χτένισα	χτενίστηκα
-ες	χτένισες	χτένισες	χτενίστηκες
-ε	χτένισε	χτένισε	χτενίστηκε
-αμε	χτενίζαμε	χτενίσαμε	χτενιστήκαμε
-ατε	χτενίζατε	χτενίσατε	χτενιστήκατε
-αν(ε)	χτενίζαν/ χτενίζανε	χτενίσαν/ χτενίσανε	χτενιστήκαν/ χτενιστήκανε

Múlt idő képzésekor az igeneműtől, az ige tövétől és szótagszámától függően a tő előtt ún. **előragok**, a tő után pedig **bővítmények** jelenhetnek meg. Ezeket, illetve a szenvedő igenemű igék folymatos múltját vizsgáljuk az alábbiakban:

■ 1. CSELEKVŐ IGENEMŰ, KÉT SZÓTAGÚNÁL HOSSZABB, ÖSSZEVONATLAN SZEMÉLYRAGÚ IGÉK

Ebbe a csoportba azon igék tartoznak, amelyek kettőnél több szótagból állnak. Ezek múlt idejénél sem előraggal, sem bővítménnyel nem találkozunk:

■ 4. CSELEKVŐ IGENEMŰ, MŰLTJUKAT BELSŐ ELŐRAGGAL KÉPZŐ IGEKÖTŐS IGEK

A katharevouszából származó igekötős igéknél a hangsúlyt hordozó **előrag** (nem kötelező jelleggel, és többnyire a beálló alakoknál) az **igekötő és a szótó között** jelenik meg:

περιγράψω – (περιγράψω) →	περιέγραψα
	περιέγραψες
	περιέγραψε
	περιγράψαμε
	περιγράψατε
	περιέγραψαν / περιγράψανε

A *περι-* és *προ-* igekötők kivételével a **magánhangzóra végződő igekötők** utolsó hangja az *-ε-* előtt kiesik (pl. *υπογράφω* → *υπέγραψα*), míg a szótó első hangjához hasonlít **mássalhangzóra végződő igekötők** az *-ε-* előtt visszanyerik eredeti alakjukat (*συμβάλλω* → *συνέβαλα*).

Íme néhány ige ebből a csoportból:

FOLYAMATOS JELEN	BEÁLLÓ JELEN	BEÁLLÓ MŰLT	JELENTÉS
υπογράφω →	(υπογράφω)	υπέγραψα	aláír
περιγράφω →	(περιγράψω)	περιέγραψα	leír, jellemez
αναβάλλω →	(αναβάλλω)	ανέβαλα	elhalaszt
συμβάλλω →	(συμβάλλω)	συνέβαλα	hozzájárul vmihez
αναλαμβάνω →	(αναλαμβάνω)	ανέλαβα	elvdől
επιναλαμβάνω →	(επιναλαμβάνω)	επ ανέλαβα	megismétel
καταλαμβάνω →	(καταλαμβάνω)	κατέλαβα	elfoglal
αναφέρω →	αναφέρω	ανέφερα	említ
ενδιαφέρω →	ενδιαφέρω	ενδιέφερα	érdekel
συμφέρει →	συμφέρει	συνέφερε	megéri
εκδίδω →	(εκδίδω)	έξέδωσα	kiad
επιλέγω →	(επιλέξω)	επέλεξα	(ki)vdaszt
επιμένω →	(επιμένω)	επέμεινα	ragaszkodik vmihez
συμβαίνει →	(συμβαί)	συνέβη*	történik

■ 5. CSELEKVŐ IGENEMŰ, ÖSSZEVONT SZEMÉLYRAGÚ IGEK

Az összevont személyragú igék (pl. *ακούω, τρώω, [φάω], λέω, φταίω, κλαίω*) **tővében** egy ún. **néma -γ-** található, amely múlt idejű (és felszólító módú) alakjukban **tőbővítmeny**ként megjelenik:

ακούω	άκούγα
τρώω	έτρωγα
[φάω]	έφαγα
λέω	έλεγα
φταίω	έφταιγα
κλαίω	έκλαιγα

*A *συμβαίνει* ósdiósá szabályok szerint képzí beálló múltját: *συνέβη*

Hangsúlyuk ugyanúgy változik, mint a két szótagú, illetve annál hosszabb igéknél:

ακούω	-	[ακούω]	τρώω	-	[φάω]
άκούγα	άκουσα	άκουσες	έτρωγα	έτρωγες	έφραγες
άκουγες	άκουσε	άκουσαμε	έτρωγαμε	έτρωγατε	έφραγατε
άκούγαμε	άκούσατε	άκουσαν / ακούσανε	έτρωγαν / τρώγανε	έφραγαν / φράγανε	

A *πάω* ragozása *rendhagyó: πήγα, πήγες, πήγε, πήγαμε, πήγατε, πήγαν(ε).*

■ 6. A CSELEKVŐ IGENEMŰ, HANGSÚLYOS SZEMÉLYRAGÚ IGEK FOLYAMATOS MŰLTJA

A hangsúlyos személyragú igék (pl. *μιλάω, αγαπάω, σταματάω, μπορώ*) folyamatos múltjánál az igető és a személyrag közé egy mindig hangsúlyos **-ούσ-** **bővítmeny** kerül:

μιλώ (-άω)	-	[μιλήσω]	μπορώ	-	[μπορέσω]
μιλούσα	μιλήσα	μιλούσες	μπορούσα	μιπόρεσα	
μιλούσε	μιλήσες	μιλούσαμε	μπορούσε	μιπόρεσε	
μιλούσαμε	μιλήσαμε	μιλούσατε	μπορούσατε	μιπόρεσατε	
μιλούσατε	μιλήσατε	μιλούσαν / μιλήσανε	μπορούσαν(ε)	μιπόρεσαν / μιπόρεσανε	

Több *-άω* végű igénél az *-ούσ-* bővítmenyt **-αγ-** **bővítmeny** helyettesítheti: *μιλούσα* = *μιλαγα*. Ilyenkor a beszéd egy kissé szlenges színezetet kap.

■ 7. A SZENVEDŐ IGENEMŰ IGEK BEÁLLÓ MŰLTJA

A szenvedő beálló igetűhöz **-ηκ-** **bővítmeny** járul, a **személyragok megegyeznek a cselekvő igenemű igék múlt idejű személyragjaival**. A **hangsúlyozás**, mint a két szótagúnál hosszabb cselekvő igéknél:

κρύβομαι – (κρυφτώ) →	κρύφτηκα	κρύφτηκες	κρύφτηκε	κρύφτηκαμε	κρυφτήκατε	κρύφτηκαν / κρυφτήκανε	κρύφτηκα	κρύφτηκες	κρύφτηκε	κρύφτηκαμε	κρυφτήκατε	κρύφτηκαν / κρυφτήκανε
κοιμάμαι – (κοιμηθώ) →	κοιμήθηκα	κοιμήθηκες	κοιμήθηκε	κοιμήθηκαμε	κοιμηθήκατε	κοιμήθηκαν / κοιμητήκανε	κοιμήθηκα	κοιμήθηκες	κοιμήθηκε	κοιμήθηκαμε	κοιμηθήκατε	κοιμήθηκαν / φανήκανε
	κρύφτηκα	κρύφτηκες	κρύφτηκε	κρύφτηκαμε	κρυφτήκατε	κρύφτηκαν / κρυφτήκανε	κρύφτηκα	κρύφτηκες	κρύφτηκε	κρύφτηκαμε	κρυφτήκατε	κρύφτηκαν / κρυφτήκανε
	κοιμήθηκα	κοιμήθηκες	κοιμήθηκε	κοιμήθηκαμε	κοιμηθήκατε	κοιμήθηκαν / κοιμητήκανε	κοιμήθηκα	κοιμήθηκες	κοιμήθηκε	κοιμήθηκαμε	κοιμηθήκατε	κοιμήθηκαν / φανήκανε

■ 8. A SZENVEDŐ IGENEMŰ IGÉK FOLYAMATOS MŰLTJA

A folyamatos tőhöz az alábbi személyragok járulnak:

-ομαι εργάζομαι	-άμαι κοιμάμαι	-έμαι βαριέμαι	-ούμαι ασχολούμαι
εργαζόμουν(α)	κοιμόμουν(α)	βαριόμουν(α)	ασχολούμουν(α)
εργαζόσοουν(α)	κοιμόσοουν(α)	βαριόσοουν(α)	ασχολούσοουν(α)
εργαζόταν(ε)	κοιμόταν(ε)	βαριόταν(ε)	ασχολούταν
εργαζόμασταν	κοιμόμασταν	βαριόμασταν	ασχολούμασταν
εργαζόσασταν	κοιμόσασταν	βαριόσασταν	ασχολούσασταν
εργάζοιαν	κοιμούιαν / κοιμόιαν	βαριούιαν / βαριόιαν	ασχολούιαν

Főleg az -ομαι, -άμαι és -έμαι végű igék többségében elterjedtek az alábbi alakok is: **εργαζόντουσαν, κοιμόντουσαν, βαριόντουσαν**. Az -ούμαι végű igék fenti személyragjai helyett többben az **ógörög személyragokat** részesítik előnyben:

Ο Μέγας Αλέξανδρος **θεωρούνταν / εθεωρέτο** γιος του Δία. → Nagy Sándort Zeusz fiának tartották.

Ebben a csoportban kell feltüntetni a beálló alakokkal nem rendelkező **είμαι** létige múlt idejét is:

είμαι	ήμουν(α)
είσαι	ήσουν(α)
είναι	ήταν(ε)
είμαστε	ήμασταν
είστε / είσαστε	ήσασταν
είναι	ήταν(ε)

■ RENDHAGYÓSÁGOK

Természetesen nem lehetséges az összes igét a fenti csoportok egyikében elhelyezni. Néhány – elsősorban beálló ige szemléletű – ige a múlt idő képzésénél **rendhagyóságokat** mutat. Íme ezek közül néhány:

ξέρω →	ήξερα
έχω →	είχα
πάω →	πήγα
παίρω – (πάρω) →	πήρα
παίνω – (μπω) →	μπήκα
βγαίνω – (βγω) →	βγήκα
ανεβαίνω – (ανέβω) →	ανέβηκα
κατεβαίνω – (κατέβω) →	κατέβηκα
βρώσκω – (βρω) →	βρήκα
συμβαίνει – (συμβεί) →	συνέβη
παραγγέλλω – (παραγγείλω) →	παραγγείλα / παράγγειλα
υπάρχει → υπήρχε – (υπάρξει) →	υπήρχε

FELSZÓLÍTÁS, FELTÉTELESSÉG, MŰVELTETÉS

FELSZÓLÍTÁS

A felszólítás alapvetően **kétféleképpen** fejezhető ki: **va + kötőmóddal**, és **felszólító móddal**. A **va + kötőmód** használható minden számban és személyben, a felszólító módnak viszont csak 2. személyben vannak önálló ragjai, sőt, pl. a szenvedő igenemű, folyamatos igeiknél még ott sincsenek:

KÖTŐMÓD CSEL. FOLYAMATOS	FELSZÓLÍTÓ MÓD CSEL. FOLYAMATOS	KÖTŐMÓD CSEL. BEÁLLÓ	FELSZÓLÍTÓ MÓD CSEL. BEÁLLÓ
να γράφω	-	να γράψω	-
να γράφεις	γράφει!	να γράψεις	γράφει!
να γράφει	-	να γράψει	-
να γράφουμε	-	να γράψουμε	-
να γράφετε	γράφεται!	να γράψετε	γράφεται!
να γράφουν	-	να γράψουν	-

KÖTŐMÓD SZENV. FOLYAMATOS	FELSZÓLÍTÓ MÓD SZENV. FOLYAMATOS	KÖTŐMÓD SZENV. BEÁLLÓ	FELSZÓLÍTÓ MÓD SZENV. BEÁLLÓ
να κοιμάμαι	-	να κοιμηθώ	-
να κοιμάσαι	-	να κοιμηθείς	κοιμήσου!
να κοιμάται	-	να κοιμηθεί	-
να κοιμόμαστε	-	να κοιμηθούμε	-
να κοιμάστε	-	να κοιμηθείτε	κοιμηθείτε!
να κοιμούνται	-	να κοιμηθούν	-

■ A FELSZÓLÍTÓ MÓD KÉPZÉSE

A felszólító mód ragjai a cselekvő igenemű igeiknél:

FOLYAMATOS			
KETTŐNÉL TÖBB SZÓTAGÚ	KÉT SZÓTAGÚ	ÖSSZEVONT SZEMÉLYRAGÚ -A SOROS	HANGSŰLYOS SZEMÉLYRAGÚ -EI/SOROS
E/2 διαβάστε!	γράφει!	τριώνε!	μιλάει!
T/2 διαβάζετε!	γράφεται!	τριώνεται!	μιλάται!

- A felszólító mód ragja **egyes szám 2. személyben -ε**, az -α sorosoknál **-α**, **többes szám 2. személyben -ετε**, az -α sorosoknál **-άτε**.